

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ก

เงินให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ความหมายของเงินให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

เงินให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans – NPLs) หมายถึง

1. เงินให้สินเชื่อที่ค้างชำระเงินต้นและ/หรือดอกเบี้ย นับจากวันที่ครบกำหนดชำระเงินตามงวดที่กำหนดในสัญญา สำหรับสินเชื่อที่ต้องชำระเมื่อทวงถามหรือแจ้งให้ชำระหนี้และได้ทวงถามหรือเรียกให้ชำระหนี้แล้ว เป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 เดือน โดยพิจารณาการค้างชำระเป็นรายสัญญาหรือรายบัญชี สำหรับกรณีลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีให้นับระยะเวลาค้างชำระตามข้อ 2
2. ลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีที่ไม่มีวงเงิน หรือถูกยกเลิกวงเงิน หรือมีวงเงินตามสัญญาแต่ยอดหนี้เกินวงเงิน หรือครบกำหนดสัญญาแล้วและไม่มีเม็ดเงินนำเข้าบัญชีเพื่อชำระคืนเงินหรือดอกเบี้ยเกินกว่า 3 เดือน นับตั้งแต่วันที่ยกเลิกวงเงิน หรือวันที่ยอดหนี้เกินวงเงินหรือวันที่ครบกำหนดสัญญา แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

เงินให้สินเชื่อต่อไปนี้ไม่นับรวมเป็น NPLs

1. เงินให้สินเชื่อค้างชำระเกินกว่า 3 เดือน ที่มีเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งดังต่อไปนี้ที่เกิดขึ้น
 - 1.1 เงินให้สินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์และลูกหนี้ได้มีการลงนามในสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยให้ถือว่าการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ดังกล่าวเสร็จสิ้น ณ วันที่ลงนามในสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
 - 1.2 เงินให้สินเชื่อที่ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และเข้าเงื่อนไขการจัดชั้นลูกหนี้เป็นปกติโดยทันที โดยไม่ต้องรอดูติดตามผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นเวลา 3 เดือน หรือ 3 งวดการชำระเงิน แล้วแต่อย่างใดจะนานกว่า ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง สิ้นทรัพย์ที่ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ และสินทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ของธนาคารพาณิชย์ ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2545 หรือที่จะแก้ไขเพิ่มเติม
 - 1.3 เงินให้สินเชื่อที่มีหลักฐานที่แสดงว่าธนาคารพาณิชย์และลูกหนี้มีข้อตกลง หรือสัญญาเพิ่มเติมในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยกำหนดเงื่อนไขชำระหนี้ใหม่
 - 1.4 เงินให้สินเชื่อที่ลูกหนี้ได้เริ่มชำระหนี้ตามข้อตกลงที่ปรากฏในเอกสารของธนาคารพาณิชย์ หรือตามเงื่อนไขใหม่ของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้ว

2. ลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีค้างชำระดอกเบี้ยเกินกว่า 3 เดือนที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

2.1 ลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีที่ยังใช้ไม่เต็มวงเงินและยังไม่ถูกยกเลิกวงเงิน

2.2 ลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีที่ยังใช้ไม่เต็มวงเงินและสัญญายังไม่ครบกำหนด

3. ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง สิ้นทรัพย์ที่ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ และสิ้นทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ของธนาคารพาณิชย์ ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2545 หรือที่จะแก้ไขเพิ่มเติม ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

3.1 ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญที่ได้กั้นเงินสำรองครบร้อยละ 100 ซึ่งธนาคารพาณิชย์ได้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชีแล้ว และธนาคารพาณิชย์ได้บันทึกลูกหนี้คืนกลับเข้ามาในบัญชี

3.2 ลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญ ซึ่งธนาคารพาณิชย์ได้กั้นเงินสำรองครบร้อยละ 100 แล้วสำหรับส่วนที่ไม่มีหลักประกัน

ความหมายของสิ้นทรัพย์จัดชั้น

สิ้นทรัพย์จัดชั้น หมายถึงสิ้นทรัพย์ต่างๆของธนาคารพาณิชย์ที่ด้วยคุณภาพจัดชั้นได้ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเงินให้สินเชื่อ นอกจากนั้น จะเป็นทรัพย์สินอื่นเช่น ทรัพย์สินรอการขาย ดอกเบี้ยค้างรับ เงินทดรองจ่ายดำเนินคดี และ เงินทดรองจ่ายค่าเบี้ยประกันภัย เป็นต้น ทั้งนี้ ในกรณีเงินให้สินเชื่อจัดชั้นได้ ในเบื้องต้นให้พิจารณาจากเกณฑ์คุณภาพของลูกหนี้เป็นหลัก โดยการวิเคราะห์โครงการและความเป็นไปได้ทางธุรกิจของลูกหนี้ การวิเคราะห์ห้บการเงิน กระแสเงินสด และสามารถในการจ่ายชำระหนี้ตามกำหนด ส่วนการผิณัดชำระหนี้ซึ่งถือเป็นเกณฑ์ระยะเวลาผิณัดต้องไม่เกินระยะเวลาของการค้างชำระที่เป็นเกณฑ์ในการจัดชั้นแต่ละระดับ นอกจากนี้ ให้พิจารณาจัดชั้นลูกหนี้เป็นรายบัญชี ไม่ต้องพิจารณาจัดชั้นเป็นกลุ่มลูกหนี้ หรือจัดชั้นลูกหนี้ในเครือเดียวกันไว้ที่ชั้นเดียวกัน

การจัดชั้นสิ้นทรัพย์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง สิ้นทรัพย์ที่ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ และสิ้นทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ของธนาคารพาณิชย์ ฉบับลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2545 แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

3.2.1 สิ้นทรัพย์จัดชั้นสูญ

3.2.2 สิ้นทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ

3.2.3 สิ้นทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน

3.2.4 สิ้นทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ

3.2.5 สิทธิทรัพย์จัดชั้นปกติ

สิทธิทรัพย์จัดชั้นสูญเสียได้แก่

1. สิทธิเรียกร้องซึ่งได้ปฏิบัติการ โดยสมควรเพื่อให้ได้รับชำระหนี้แต่ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้แล้ว โดยให้พิจารณาตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้
 - ก) ลูกหนี้ถึงแก่ความตาย เป็นคนสาบสูญ หรือมีหลักฐานว่าหายสาบสูญไป และไม่มีทรัพย์สินใดๆจะชำระหนี้ได้
 - ข) ลูกหนี้เลิกกิจการ และมีหนี้ของเจ้าหนี้อย่างอื่นมีบุริมสิทธิเหนือทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ก่อนเป็นจำนวนมากกว่าทรัพย์สินของลูกหนี้
 - ค) ธนาคารพาณิชย์ได้ฟ้องลูกหนี้หรือได้ยื่นคำขอเฉลี่ยทรัพย์ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้อย่างอื่นฟ้อง และในกรณีนั้นๆ ได้มีคำสั่งบังคับหรือคำสั่งของศาลแล้ว แต่ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินใดๆจะชำระหนี้ได้
 - ง) ธนาคารพาณิชย์ได้ฟ้องลูกหนี้ ในคดีล้มละลายหรือได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้อย่างอื่นฟ้องในคดีล้มละลาย และในกรณีนั้นๆ ได้มีการประนอมหนี้กับลูกหนี้ โดยศาลได้มีการแบ่งทรัพย์สินของลูกหนี้ครั้งแรกแล้ว
2. สิทธิเรียกร้องซึ่งตามพฤติการณ์ไม่อาจเรียกให้ชำระหนี้ได้
3. สิทธิทรัพย์อื่นซึ่งชำรุด เสียหาย หรือหมดราคา
4. ส่วนสูญเสียที่เกิดจากการปรับปรุง โครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

สิทธิทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญเสีย ตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

1. ลูกหนี้ที่ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 12 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะ เป็นไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่ธนาคารพาณิชย์ทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน ยกเว้น ลูกหนี้ที่จัดสูญเสียแล้ว สำหรับลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีให้จัดชั้นตามข้อ 2
2. ลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีที่ไม่มีวงเงิน หรือถูกยกเลิกวงเงิน หรือมีวงเงินตามสัญญาแต่เกินวงเงิน หรือครบกำหนดสัญญาแล้ว และไม่มีเม็ดเงินนำเข้าบัญชีเพื่อชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเกินกว่า 12 เดือน นับแต่วันที่ถูกยกเลิกวงเงิน หรือวันที่ยอดหนี้เกินวงเงิน หรือวันที่ครบกำหนดสัญญา แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

3. อสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาจากการชำระหนี้ หรือซื้อจากการขายทอดตลาด เฉพาะส่วนที่เป็นผลต่างของราคาตามบัญชีที่สูงกว่ามูลค่าที่ได้จากการประเมินราคาหรือตีราคาไว้ไม่เกิน 12 เดือน แต่หากประเมินราคาหรือตีราคาไว้เกินกว่า 12 เดือน ให้นำมูลค่าที่ได้จากการประเมินราคาหรือตีราคามาใช้ได้เพียงร้อยละ 50
4. สินทรัพย์อื่นเฉพาะส่วนที่เป็นผลต่างของราคาตามบัญชีที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมหรือมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดมูลค่ายุติธรรมหรือมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนตามกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการบัญชี
5. ส่วนสูญเสียที่เกิดจากการปรับปรุง โครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด
6. สินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องที่คาดว่าจะเรียกคืนไม่ได้ทั้งจำนวน
7. มีเหตุประการอื่นที่แสดงว่าสินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องนั้นจะเรียกคืนไม่ได้ทั้งจำนวนตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสั่ง

สินทรัพย์จัดชั้นสงสัย ตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้

1. ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 6 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะ เป็นไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาตามสัญญา หรือวันที่ธนาคารพาณิชย์ทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน ยกเว้นลูกหนี้ที่จัดชั้นสูญหรือสงสัยจะสูญแล้ว
2. ลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีที่ไม่มีวงเงิน หรือถูกยกเลิกวงเงิน หรือมีวงเงินตามสัญญาแต่ยอดหนี้เกินวงเงิน หรือครบกำหนดสัญญาแล้ว และไม่มีเม็ดเงินนำเข้าบัญชีเพื่อชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเกินกว่า 6 เดือน นับแต่วันที่ถูกลบวงเงิน หรือวันที่ยอดหนี้เกินวงเงิน หรือวันที่ครบกำหนดสัญญา แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน
3. ลูกหนี้ที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดแล้ว
4. ลูกหนี้ที่หยุดดำเนินกิจการหรือเลิกกิจการ หรือกิจการของลูกหนี้อยู่ระหว่างชำระบัญชี
5. ลูกหนี้ที่ประวิงการชำระหนี้ หรือกระทำการใดๆ เพื่อมิให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้ เช่น การออกไปเสียนอกราชอาณาจักร หรือยกย้ายถ่ายเททรัพย์สิน
6. ลูกหนี้ที่ธนาคารพาณิชย์ติดต่อไม่ได้ หรือตามตัวลูกหนี้ไม่พบ หรือลูกหนี้ไปเสียจากภูมิลำเนาที่ปรากฏตามสัญญา โดยไม่แจ้งให้ธนาคารพาณิชย์ทราบ

7. ลูกหนี้ที่ไม่ปรากฏธุรกิจแน่ชัด หรือไม่ประกอบธุรกิจจริงจัง หรือนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์
8. ธนาคารพาณิชย์ได้ยื่นคำขอเฉลี่ยทรัพย์ในคดีที่ลูกหนี้ถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้อง
9. สินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องที่คาดว่าจะเรียกให้ชำระคืนไม่ได้ครบถ้วน
10. มีเหตุประการอื่นที่แสดงว่าสินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องนั้นคาดว่าจะเรียกคืนไม่ได้ครบถ้วนตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสั่ง

สินทรัพย์จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน ตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 3 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะ เป็นไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่ธนาคารพาณิชย์ทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน ยกเว้นลูกหนี้ที่จัดชั้นสูญ สงสัยจะสูญ หรือสงสัยแล้ว สำหรับกรณีลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีให้จัดชั้นตามข้อ 2
2. ลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีที่ไม่มีวงเงิน หรือถูกยกเลิกวงเงิน หรือมีวงเงินตามสัญญาแต่ยอดหนี้เกินวงเงิน หรือครบกำหนดสัญญาแล้ว และไม่มีเม็ดเงินนำเข้าบัญชีเพื่อชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเกินกว่า 3 เดือน นับแต่วันที่ถูกยกเลิกวงเงิน หรือวันที่ยอดหนี้เกินวงเงิน หรือวันที่ครบกำหนดสัญญา แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน
3. มีเหตุประการอื่นที่แสดงว่าสินทรัพย์หรือสิทธิเรียกร้องนั้นมีปัญหาในการเรียกให้ชำระคืน หรือไม่ก่อให้เกิดรายได้ตามปกติตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสั่ง

สินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษหรือสินทรัพย์จัดชั้นควรระวังเป็นพิเศษ ตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ลูกหนี้ที่ค้างชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเป็นระยะเวลารวมกันเกินกว่า 1 เดือน นับแต่วันถึงกำหนดชำระ ไม่ว่าจะ เป็นไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขตามสัญญา หรือวันที่ธนาคารพาณิชย์ทวงถามหรือเรียกให้ชำระคืน แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน ยกเว้นลูกหนี้ที่จัดชั้นสูญ สงสัยจะสูญ หรือสงสัยแล้ว สำหรับกรณีลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีให้จัดชั้นตามข้อ 2
2. ลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีที่ไม่มีวงเงิน หรือถูกยกเลิกวงเงิน หรือมีวงเงินตามสัญญาแต่ยอดหนี้เกินวงเงิน หรือครบกำหนดสัญญาแล้ว และไม่มีเม็ดเงินนำเข้าบัญชีเพื่อชำระต้นเงินหรือดอกเบี้ยเกินกว่า 1 เดือน นับแต่วันที่ถูกยกเลิกวงเงิน หรือวันที่ยอดหนี้เกินวงเงิน หรือวันที่ครบกำหนดสัญญา แล้วแต่วันใดจะถึงก่อน

สินทรัพย์จัดชั้นปกติ ตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ลูกหนี้ที่ไม่ผิคนัดชำระ สำหรับกรณีลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีให้จัดชั้นตามข้อ 2
2. ลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีที่ยังใช้ไม่เต็มวงเงิน และยังไม่ถูกยกเลิกวงเงินหรือสัญญายังไม่ครบกำหนด หรือลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีที่ค้างชำระดอกเบี้ยไม่เกิน 1 เดือน
3. ลูกหนี้อื่นที่ไม่เข้าข่ายเป็นลูกหนี้จัดชั้นสูญ สงสัยจะสูญ สงสัย ต่ำกว่ามาตรฐาน หรือกล่าวถึงเป็นพิเศษ

ผลของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และสินทรัพย์จัดชั้น

1) ผลของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ 24 ธันวาคม 2541 เรื่อง การกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่อง การบันทึกบัญชีรับรู้ดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้ กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์บันทึกรายได้ทุกสิ้นเดือนตามเกณฑ์สิทธิทุกสิ้นเดือน เว้นแต่กรณีต่อไปนี้ให้ระงับการบันทึกบัญชีเป็นรายได้

1.1 เมื่อลูกหนี้เงินให้กู้ยืมและหรือลูกหนี้ที่เกิดจากการค้ำประกัน หรือการรับรอง รับอ่าวัด หรือสอดเข้าแก้หน้าในตัวเงินรายได้ ค้างชำระดอกเบี้ยรวมกันเกินกว่า 3 เดือน นับแต่วันครบกำหนดชำระตามสัญญา

1.2 เมื่อลูกหนี้เงินเบิกเกินบัญชีรายใดที่ไม่มีวงเงิน หรือถูกยกเลิกวงเงินหรือมีวงเงินตามสัญญาแต่ยอดหนี้เกินวงเงิน และเกิดดอกเบี้ยค้างชำระโดยไม่มีเม็ดเงินนำเข้าบัญชีเพื่อชำระดอกเบี้ยเกินกว่า 3 เดือน นับแต่วันที่ค้างชำระดอกเบี้ย หรือมีเม็ดเงินนำเข้าบัญชีเพื่อชำระดอกเบี้ยเป็นบางส่วนแต่ดอกเบี้ยค้างยังเกินกว่า 3 เดือน

1.3 ธนาคารพาณิชย์จะบันทึกบัญชีเป็นรายได้ตามเกณฑ์สิทธิได้ใหม่สำหรับลูกหนี้ที่ต้องระงับการบันทึกบัญชีเป็นรายได้ตามข้อ 1.1 และข้อ 1.2 เมื่อลูกหนี้ได้ชำระต้นเงินและดอกเบี้ยที่รับรู้เป็นรายได้แล้วและที่ยังไม่บันทึกบัญชีเป็นรายได้ที่ค้างชำระทั้งหมดแล้ว

ดังนั้น ในกรณีลูกหนี้ค้างชำระดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 เดือน นับจากวันที่ครบกำหนดชำระเงินตามงวดที่กำหนดในสัญญาดังกล่าวแล้วข้างต้น จะทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องระงับการรับรู้ดอกเบี้ยค้างรับเป็นรายได้ตามเกณฑ์สิทธิ (Accrual Basis) สำหรับการบันทึกบัญชีรายใด ดอกเบี้ยรับหลังจากนั้นให้ถือปฏิบัติตามเกณฑ์เงินสด (Cash Basis) กล่าวคือจะบันทึกเป็นรายได้เมื่อมีการชำระหนี้เท่านั้น แสดงว่า หากธนาคารพาณิชย์ไม่มีเงินให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนสูงก็จะทำให้รายได้ประเภทดอกเบี้ยต่ำ เนื่องจากมีเงินให้สินเชื่อจำนวนมากที่ถูกระงับรับรู้

รายได้ เป็นผลให้ความสามารถในการหารายได้ของธนาคารพาณิชย์นั้นต่ำ กระทบต่อกำไรของธนาคารและในที่สุดอาจมีผลขาดทุนเกิดขึ้น

ผลของสินทรัพย์จัดชั้น

2.1 เงินให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระดอกเบี้ยเป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 เดือนซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์ระยะเวลาผิดนัดจะถือเป็นลูกหนี้จัดชั้นเป็นต่ำกว่ามาตรฐานจัดชั้นสงสัย หรือจัดชั้นสงสัยจะสูญแล้วแต่กรณี มีผลให้ลูกหนี้กลุ่มนี้ต้องระงับการบันทึกบัญชีเป็นรายได้ ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีรายได้ลดลง

2.2 เงินให้สินเชื่อรายใดค้างชำระดอกเบี้ยรวมไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันครบกำหนดชำระตามสัญญา แต่ถูกจัดชั้นเป็นประเภทสินทรัพย์จัดชั้นสูญ สินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ หรือสินทรัพย์จัดชั้นสงสัยตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ให้ธนาคารพาณิชย์ระงับการบันทึกบัญชีเป็นรายได้เช่นเดียวกับข้อ 2.1

2.3 นอกจากธนาคารพาณิชย์มีรายได้ลดลงตามข้อ 2.1 และข้อ 2.2 แล้ว ลูกหนี้รายที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ดังกล่าวจะเป็นสินทรัพย์ด้อยคุณภาพจัดชั้นได้ ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องมีภาระกันเงินสำรองที่กันไว้เป็นค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญด้วย ทำให้รายจ่ายของธนาคารพาณิชย์เพิ่มสูงขึ้น

สำหรับภาระการกันเงินสำรองที่กันไว้เป็นค่าเผื่อหนี้สูญ หรือหนี้สงสัยจะสูญของสินทรัพย์จัดชั้นแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ เกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์ (เงินให้สินเชื่อ) ตามระยะเวลาผิดนัด และการกั้นเงินสำรอง

ค่าเผื่อหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญ เงินให้สินเชื่อจัดชั้น (ประเภท)	ค้างชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ย นับแต่วันถึงกำหนดชำระ	อัตราการกั้นเงินสำรองฯ (ไม่ต่ำกว่า)
1.ปกติ (Pass)	ไม่ผิดนัดชำระหนี้	ร้อยละ 1 ของยอดหนี้สุทธิ
2.กล่าวถึงเป็นพิเศษ (Special- mentioned)	เกินกว่า 1 เดือน	ร้อยละ 2 ของยอดหนี้สุทธิ
3.ต่ำกว่ามาตรฐาน (Sub-standard)	เกินกว่า 3 เดือน	ร้อยละ 20 ของยอดหนี้สุทธิ
4.สงสัย (Doubtful)	เกินกว่า 6 เดือน	ร้อยละ 50 ของยอดหนี้ สุทธิ
5.สงสัยจะสูญ(Doubtful Loss)	เกินกว่า 12 เดือน	ร้อยละ 100 ของยอดหนี้ สุทธิ
6.สูญ (Loss)	หนี้ที่ไม่มีทางหรือ โดยพฤติ การณ์ไม่อาจชำระหนี้	ตัดออกจากบัญชี

หมายเหตุ : ยอดหนี้สุทธิ หมายถึงยอดหนี้ที่หักด้วยมูลค่าหลักประกันที่ต้องไม่สูงเกินกว่าวงเงินที่
ระบุในสัญญาจำนำ สัญญาจำนอง หรือสัญญาประกันอื่น แล้วแต่กรณี สำหรับลูกหนี้จัด
ชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษและจัดชั้นปกติ จะใช้ยอดคงค้างของต้นเงินที่ไม่รวมดอกเบี้ยค้าง
รับเป็นฐานในการคำนวณเงินสำรองก็ได้

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย 2545

สรุปได้ว่า หากธนาคารพาณิชย์ใดมีเงินให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้จำนวนมากสูง จะ
มีผลให้รายได้ของธนาคารพาณิชย์ลดลงเนื่องจากต้องระงับรับรู้รายได้ประเภทดอกเบี้ยรับ นอกจากนี้
นี้ ยังทำให้รายจ่ายของธนาคารพาณิชย์นั้นเพิ่มขึ้นด้วย อันเนื่องจากต้องกั้นเงินสำรองเผื่อหนี้สูญ
หรือหนี้สงสัยจะสูญ เป็นผลให้กระทบต่อความสามารถในการหารายได้ของธนาคารพาณิชย์ จน
อาจทำให้เกิดผลขาดทุนที่มีผลให้เงินทุนหรือเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ลดลงหรือเสื่อมค่าลง
จนไม่เพียงพอตามที่กฎหมายกำหนด คืออัตราร้อยละ 8.5 ของสินทรัพย์และภาระผูกพันของ
ธนาคารพาณิชย์ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องเพิ่มทุนให้
เพียงพอต่อการดำเนินงาน ซึ่งจากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย ปรากฏว่า นับแต่เกิดวิกฤติใน
ปี 2540 จนถึงไตรมาสที่ 3 ของปี 2544 ธนาคารพาณิชย์ไทยมีการเพิ่มทุน เนื่องจากธนาคารมีสิน

ทรัพย์สินด้วยคุณภาพจัดชั้นได้จำนวนสูงโดยเป็นจำนวนเพิ่มทุนทั้งสิ้น 899,030 ล้านบาท ประกอบด้วยการเพิ่มทุนของธนาคารพาณิชย์เอกชน 449,422 ล้านบาทและการเพิ่มทุนของธนาคารพาณิชย์รัฐ 449,608 ล้านบาท

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ข

ปัจจัยที่ทำให้การปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จ

นับแต่เดือนมิถุนายน 2541 สำนักงานคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ทำหน้าที่ส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระหว่างสถาบันการเงินกับภาคเอกชน ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้การปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จในปี 2544 ไว้ดังนี้

1. ปัจจัยทั่วไป

1.1 การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ

เนื่องจากวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ลูกหนี้และเจ้าหนี้ตกลงกันมากที่สุด คือ การขยายระยะเวลาชำระหนี้ออกไป โดยเฉลี่ย 10-12 ปี เพราะฉะนั้น หากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจไม่หยุดชะงัก ก็จะทำให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนด หรือเร็วกว่านั้น แต่หากเศรษฐกิจหยุดชะงักก็จะทำให้กลับมาเป็น NPLs ใหม่ได้

1.2 ความแข็งแกร่งของสถาบันการเงิน

หากสถาบันการเงินมีเงินกองทุนมากก็สามารถปล่อยสินเชื่อได้ ดังนั้น สถาบันการเงินที่สามารถแก้ปัญหา NPLs ก็จะมีเงินกองทุนเพียงพอที่จะปล่อยสินเชื่อได้ ทำให้กรณีที่ธุรกิจปรับปรุงโครงสร้างหนี้สามารถขอสินเชื่อเพิ่มจากสถาบันการเงินได้ แทนที่จะไปอาศัยเงินทุนนอกระบบที่ดอกเบี้ยแพง

1.3 การปรับปรุงโครงสร้างทางการเงินและการปรับปรุงโครงสร้างกิจการของลูกหนี้

การปรับปรุงโครงสร้างทางการเงินเพื่อให้ลูกหนี้สามารถชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ได้ และบางกรณีจำเป็นต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างกิจการด้วย เพื่อให้ธุรกิจสามารถแข่งขันกับตลาดได้ ส่งผลให้กิจการของลูกหนี้สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในการปรับปรุงโครงสร้างกิจการนั้นลูกหนี้ต้องปรับเปลี่ยนการบริหาร การจัดการ ระบบบัญชี ตลอดจนจำหน่ายกิจการที่ไม่ถนัดออกไป ทั้งนี้ เพื่อนำเงินที่ได้มาชำระหนี้หรือใช้ในการดำเนินธุรกิจต่อไปเพื่อความอยู่รอดของกิจการในระยะยาว

1.4 ความร่วมมือของทุกฝ่าย

ฝ่ายเจ้าหนี้ ลูกหนี้ ผู้เชี่ยวชาญอิสระ และทางการต้องมีความร่วมมืออย่างมาก ทั้งนี้ เพื่อให้การเจรจาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว โดยเจ้าหนี้จะต้องมีบุคลากรที่มีประสบการณ์และมีอำนาจเต็มในการเจรจาทุกครั้ง และมีแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ส่วนลูกหนี้เน้นความร่วมมือเบื้องต้น คือ ความจริงใจที่จะชำระหนี้และมั่นใจว่าหากได้รับความร่วมมือธุรกิจจะดำเนินต่อไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและโปร่งใส

1.5 การสนับสนุนจากสังคมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้นอกศาล

เป็นการเจรจาด้วยความสมัครใจแทนที่จะฟ้องร้องทางศาล การสนับสนุนทางสังคมเป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวิกฤติ โยมีลูกหนี้บางรายที่เหนียวหนี้ ก็จะมีเงินแต่ไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้ไม่เชื่อถือลูกหนี้ ทำให้การค้ำขายต้องใช้เวลาใช้เงินสด ดังนั้น หากสังคมยอมรับคนที่เหนียวหนี้หรือหนีหนี้ จะเป็นตัวอย่างแก่ลูกหนี้รายอื่นๆ ทำให้การเจรจาแทบเป็นไปได้ การได้รับการสนับสนุนจากสังคมในการสร้างความเชื่อถือนั้นเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง

1.6 ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพิจารณากระบวนการที่ใช้ในการเจรจา

ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณากรอบแนวทางและเข้าใจในกระบวนการร่วมกันอย่างถ่องแท้ที่ตรงกัน เพื่อมิให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้ช่องโหว่ของสัญญาเอาเปรียบอีกฝ่ายหนึ่งที่สูงกว่า

1.7 ธุรกิจยังมีศักยภาพ

ธุรกิจที่เข้าสู่กระบวนการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้จะต้องมีศักยภาพทางธุรกิจอยู่ หากได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหนี้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้ว ธุรกิจดังกล่าวก็จะได้รับการสนับสนุนให้สามารถดำเนินธุรกิจและแข่งขันในตลาดจนสามารถทำกำไรและนำเงินไปชำระหนี้ได้

1.8 ฐานข้อมูล

เพื่อให้ทราบข้อมูลของลูกหนี้ที่กำลังเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เกี่ยวกับจำนวนเจ้าหนี้ ภาระหนี้ ทั้งนี้ เพื่อจะได้หาแนวทางในการแก้ไขหนี้ได้อย่างเบ็ดเสร็จ หรือในบางกรณีจะได้เชิญเจ้าหนี้มาร่วมเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้

2. ปัจจัยที่ทำให้ลูกหนี้เจรจาสำเร็จ

การเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ นอกจากต้องรู้กระบวนการและขั้นตอนการเจรจาอย่างถ่องแท้แล้ว ลูกหนี้จะต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหนี้ ดังนั้น การมีทัศนคติที่ดีต่อการเจรจา จะทำให้การเจรจามีบรรยากาศที่ดี การแสดงออกซึ่งความตั้งใจที่จะชำระหนี้ ไม่ใช่เข้ามาเจรจาเพื่อซื้อเวลาจะทำให้เกิดความสำเร็จในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ นอกจากนั้น จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1 การเตรียมข้อมูล

เอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มีดังนี้

- ก. ข้อมูลเกี่ยวกับการ โครงสร้างบริษัท และกิจการ
- ข. ข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สิน

- ค. ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สิน
- ง. ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างการชำระหนี้
- จ. แผนการดำเนินธุรกิจ
- ฉ. สัญญาในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา เกี่ยวกับลูกค้า ผู้ขายสินค้า ผู้ให้กู้ ผู้ถือหุ้น และผู้บริหาร

2.2 ลูกหนี้ต้องวิเคราะห์ธุรกิจของตน

ต้องวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อย ปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงวิกฤติ การกำหนดแนวทางในแก้ไขปัญหา การที่จะขอความร่วมมือจากเจ้าหนี้ เช่น การขอเงินกู้เพิ่มเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน หากเป็นกรณีต้องปรับโครงสร้างกิจการ ก็ต้องกำหนดแนวทางชัดเจน เพื่อให้ความมั่นใจแก่เจ้าหนี้ นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ธุรกิจก็อาจจำเป็นต้องว่าจ้างที่ปรึกษาทางการเงิน

2.3 กำหนดวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ควรกำหนดวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้พร้อมก่อนเจรจากับเจ้าหนี้ ซึ่งทางเลือกอาจมีหลายวิธี เช่น หากธุรกิจยังมีศักยภาพและดำเนินอยู่ แต่มีปัญหาสภาพคล่องก็อาจขอปลอดชำระหนี้สักระยะหนึ่ง โดยลูกหนี้ควรแสดงข้อมูลเกี่ยวกับงบกระแสเงินสดให้เจ้าหนี้พิจารณาด้วย

2.4 ลูกหนี้ควรมีเวลาเพื่อการเจรจากับเจ้าหนี้อย่างเต็มที่

เพื่อให้การเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้มีการตกลงกันอย่างรอบคอบ และเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้อย่างเป็นธรรม และมากกว่าการฟ้องร้องยึดทรัพย์ออกขายทอดตลาด

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ คือ ลูกหนี้เลิกกิจการเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ นอกจากนี้ ปัญหาลูกหนี้ไม่ให้ความร่วมมือ และธุรกิจของลูกหนี้ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจเป็นปัญหารองลงมา ส่วนระเบียบและหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย กรมที่ดิน และกรมสรรพากรถือได้ว่าไม่เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

3. ปัจจัยที่สนับสนุนให้เจ้าหนี้เจรจาลำบาก

3.1 ระบบงาน

การแก้ไขปัญหานี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้นั้น เจ้าหนี้ต้องมีประสิทธิภาพทั้งการจัดตั้งองค์กรรองรับ และสายการบังคับบัญชาที่สั้น โดยแต่ละองค์กรที่ตั้งขึ้นต้องมีอำนาจชัดเจนเพื่อสามารถใช้ในการเจรจากับลูกหนี้ได้

3.2 ระบบฐานข้อมูล

ต้องนำเชื่อถือ และถูกต้อง พร้อมทั้งมีเอกสารต่างๆที่จะเจรจาครบถ้วน ทำให้การเจรจามีความรวดเร็วสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนั้น การมีระบบฐานข้อมูลที่ถูกต้องจะช่วยให้การติดตามความคืบหน้าได้ดีด้วย

3.3 บุคลากร

ต้องมีอย่างพอเพียง มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการและการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างนี้อย่างถูกต้อง มีความจริงใจที่จะแก้ปัญหาให้ลูกค้าอย่างแท้จริง และมีทัศนคติที่ดีต่อลูกค้า และศรัทธาต่อกระบวนการเจรจามากกว่ากระบวนการดำเนินคดี

3.4 นโยบาย มาตรการ และแนวทางการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ต้องมีลายลักษณ์อักษร และได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจของเจ้าหนี้ ทั้งนี้ มีการถ่ายทอดให้ผู้มีหน้าที่ในการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เจ้าหนี้ต้องมีมาตรการเสริมอื่นๆ เพื่อรองรับการสูญเสีย เช่น กรณีที่จำเป็นต้องลดเงินต้น และ/หรือดอกเบี้ย เพื่อให้ธุรกิจของลูกค้าอยู่รอด และเจ้าหนี้สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้เช่นเดียวกัน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายสุนทร วิททยปยานนท์
วัน เดือน ปี เกิด	18 พฤษภาคม 2496
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2515 มัธยมปลาย โรงเรียนฤกษ์เกิดวิทยาลัย จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. 2519 บัณฑิตบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพมหานคร
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2520 – 2532 ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ ฝ่ายตรวจสอบธนาคาร พาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2532 – 2540 ผู้อำนวยการอาวุโส ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ บริษัท และคณะกรรมการบริษัทเงินลงทุนหลักทรัพย์ ตะวันออกฟายแนนซ์ จำกัด (มหาชน) พ.ศ. 2540 – 2541 กรรมการผู้จัดการ บริษัทเงินทุน มหาทุน จำกัด พ.ศ. 2541 – ปัจจุบัน ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ ส่วนกำกับสถาบัน การเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ